

засуджені до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів.

Адміністративний нагляд встановлюється виключно судом України на строк від одного до двох років. За наявністю певних підстав, нагляд можна продовжити ще на шість місяців. Термін нагляду починається з моменту оголошення суддею постанови.

Адміністративний нагляд відноситься до компетенції міліції. Працівники міліції зобов'язані систематично контролювати поведінку особи, запобігти вчиненню ними адміністративних порушень та порушень прав інших громадян та припинити їх, а також розшукувати осіб, які ухиляються від нагляду. Припиняється нагляд постановою суду у разі зняття судимості або достроково, якщо піднаглядний перестав бути небезпечним для суспільства і позитивно характеризується за місцем проживання та місцем роботи; автоматично у разі закінчення терміну, на який його встановлено, якщо його не було продовжено, у разі засудження піднаглядного до позбавлення волі або в разі його смерті.

Дії піднаглядних постановою судді можуть бути обмежені: заборонаю залишати будинок (квартиру) у визначений час – не більше восьми годин на добу;

заборонаю перебування у визначених місцях району (міста); заборонаю виїзду чи обмеженням часу виїзду за межі району (міста) в особистих справах;

необхідністю реєстрації в міліції від одного до чотирьох разів на місяць.

Отже, адміністративний нагляд за особами передбачає певні обмеження прав і свобод, але такі правообмеження є властивими адміністративним відносинам і застосування даного заходу є необхідним для захисту праввідносин від протиправних посягань осіб, за якими встановлено адміністративний нагляд.

## **ВИДИ КОНТРОЛЮ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ**

**Ярмоленко О.М.,** слухач ННІЗН НАВС

З урахуванням різноманітності змісту державного управління відбувається формування окремих видів контролю. Залежно від критерію, який є визначальним при класифікації на види, виділяють внутрішній і зовнішній контроль, відомчий (галузевий) і надвідомчий, загальний і спеціальний. Система внутрішнього контролю складається із відомчого (галузевого) та надвідомчого контролю, які перебувають у безпосередній залежності від співвідношення централізації й децентралізації у сфері державного управління. Ці види контролю тісно переплітаються й при взаємодії дають можливість отримати об'єктивну інформацію, всебічно проаналізувати стан справ та попередити негативні наслідки. Проводяться вони стосовно конкретної функції управління, або ж галузі.

З урахуванням різноманітності змісту державного управління відбувається формування окремих видів контролю. Залежно від критерію, який є визначальним при класифікації на види, виділяють внутрішній і зовнішній контроль, відомчий (галузевий) і надвідомчий, загальний і спеціальний.

Система внутрішнього контролю складається із відомчого (галузевого) та надвідомчого контролю, які перебувають у безпосередній залежності від співвідношення централізації й децентралізації у сфері державного управління. Ці види контролю тісно переплітаються й при взаємодії дають можливість отримати об'єктивну інформацію, всебічно проаналізувати стан справ та попередити негативні наслідки. Проводяться вони стосовно конкретної функції управління, або ж галузі.

Тісне поєднання цих видів контролю не дає підстав для їх ототожнення. Між ними існують суттєві відмінності. Вони стосуються різних сторін контрольної діяльності й самого характеру контролю.

Так, для галузевого контролю характерною є організаційна підпорядкованість того, хто контролює, з тим, кого контролюють. При надвідомчому контролі така залежність відсутня. Відмінність цих видів

контролю полягає й у різних правових формах реалізації контролюючих повноважень і правових методів впливу, та й обсязі їх здійснення. Якщо відомчий контроль є суто внутрішнім і може стосуватися різних сторін діяльності підпорядкованого суб'єкту, то надвідомчий контроль, як правило, торкається конкретної функції чи певної сторони управлінської діяльності.

За правовими наслідками галузевий та надвідомчий контроль також мають свої відмінності. Якщо галузевий може обмежуватися заходами адміністративно-організаційного впливу, то при надвідомчому контролі контролюючий орган може вдаватися до примусових заходів, або ж звертатися з поданням результатів контролю у відповідні державні органи, які уповноважені застосовувати відповідні заходи впливу.

В Україні побудова системи контролю у сфері, державного управління відбувається шляхом розвитку складних і розгалужених систем надвідомчого контролю. Завдання таких систем контролю полягає у забезпеченні рішень комплексного характеру, що стосується кількох, а то й багатьох галузей управління чи реалізації окремих функцій управління. Тому цей вид контролю не пов'язаний з адміністративною підпорядкованістю суб'єктів.

Правовою основою надвідомчого контролю є Конституція України та законодавчі акти, що виділяють функцію контролю як один із основних видів діяльності державних органів.

Слід зазначити, що в основу класифікації видів контролю можуть бути покладені різні критерії. І якщо ми розглядали галузевий та надвідомчий контроль, керуючись характером взаємовідносин між суб'єктом контролю й підконтрольним об'єктом, то не менш важливо в основу виділення видів контролю покласти зміст контролю чи напрями його здійснення. Відповідно виділяють фінансовий контроль, банківський, податковий, контроль за виконанням управлінських рішень та ін.

Законодавче забезпечення системи контролю та окремих його видів сприяє активізації контрольної діяльності та удосконаленню механізму контролю. У деяких видах контролю він не тільки відпрацьовується, але й починає активно діяти. Так, наприклад, щодо податкової служби, яка активізувалася як у напрямі виконання своєї безпосередньої роботи - контролю за дотриманням податкового законодавства і своєчасною сплатою податків, так і в плані гласності здійснення податкового контролю - широкого інформування через засоби масової інформації про стан та зміни у податковій політиці.

Фінансовий контроль здійснюється за витрачанням коштів і матеріальних цінностей, їх збереженням, станом і достовірністю бухгалтерського обліку та звітності у міністерствах, відомствах, державних комітетах, державних фондах, бюджетних установах, а також на підприємствах і в організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів та державних валютних фондів. На основі ревізій та перевірок робиться глибокий аналіз, який дає можливість подавати пропозиції щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому. При проведенні фінансового контролю керуються Конституцією України, Законом України «Про державну контрольно-ревізійну службу», актами Президента України та Кабінету Міністрів України.

Важливе місце в сфері державного управління посідає банківський контроль, який здійснює Національний банк України у сфері кредитно-грошових відносин.

Одним із видів державного контролю, який перебуває у стані формування, є контроль за дотриманням антимонопольного законодавства щодо захисту інтересів підприємств та добросовісної конкуренції. Правовим забезпеченням цього виду контролю є Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції в підприємницькій діяльності» та Закон України «Про Антимонопольний комітет України». У відповідність з цими законами приведена вся нормативна база: рішення уряду України, центральних органів виконавчої влади, що регулюють відносини в цій сфері.

Конкретизація функцій такого виду контролю у практичній діяльності може бути зведена до протидії монополюючим зазіханням окремих видів виробників, дотримання законів про демонополізацію суб'єктів господарювання, підготовки рекомендацій уряду чи органів законодавчої влади на основі детального аналізу

виробничих процесів, контроль за проведенням приватизації й роздержавлення, контроль за дотриманням законодавства про банкрутство, де мова йде про прийняття своєчасних рішень стосовно переорієнтації чи ліквідації збиткових виробництв чи навіть окремих галузей.

Зважаючи на складну ситуацію в сфері економіки України, важливого значення набув митний контроль. Такий вид контролю існує в усіх країнах, але наші умови накладають на нього свої особливості, більш жорсткі підходи до обсягів при вивезенні за межі митної території України та ввезенні на неї товарів та інших предметів.

Окреме місце в системі контролю посідає статистичний контроль, який разом з тим може використовуватися при здійсненні інших видів контрольної діяльності.

Сама система контролю у сфері управління та системи різних видів контролю, що до неї входять, не є статичними, раз і назавжди визначеними за змістом, обсягом, формами й методами. Вони керуються єдиними принципами в своїй роботі. Однак, виходячи з умов та ситуацій, що виникають, змін у пріоритетах державного регулювання, змінюється й система контролю, форми та методи роботи органів, що його здійснюють.

Правове забезпечення системи контролю у сфері державного управління складається з масивів законодавчих актів, що регулюють окремі види контролю. Немає єдиного акту, який би охоплював усі ланки діяльності держави щодо здійснення контрольних повноважень. Такий акт необхідний і ним міг би бути Закон України «Про державний контроль у сфері виконавчої влади». В зміст цього закону слід включити основні принципи і напрями здійснення цієї важливої функції держави. Прийняття його дало б можливість сформувати правові засади цілісного механізму здійснення контролю органами усіх гілок державної влади.

Слід зауважити, що йдеться про державний контроль, який здійснюється органами виконавчої влади у процесі управлінської діяльності за законністю та доцільністю роботи органів виконавчої влади, дотриманням державної дисципліни, ефективністю управлінської діяльності. Тому такий контроль, що здійснюється в середині системи органів виконавчої влади, є внутрішнім.

Контроль, що його здійснюють інші державні органи стосовно органів виконавчої влади, є зовнішнім. До таких видів контролю належать: парламентський, президентський, судовий контроль, прокурорський нагляд. Для цих видів державного контролю єдиними є мета та об'єкт контролю діяльність органів виконавчої влади. Та перед ними стоять різні завдання й різноманітними є форми та методи контролю, а також наслідки його здійснення.